

De bewoners van de Koffiestraat eind 19de eeuw - begin twintigste eeuw: een verkenning

gegevens: Gustaaf Verschraegen
bewerking: André Van De Sompel

Met de Koffiestraat wordt hier bedoeld het deel van de huidige Koffiestraat, van Kalkendorp tot het (vroegere) brugje over de Steenbeek, even voorbij de Kouterstraat. De Steenbeekwegel of voetweg 96 (volgens de atlas van de buurtwegen van 1842) verbond de Scheestraat en de Drapstraat met de 19de-eeuwse Koffiestraat, een verlengstuk van de Dorpsstraat¹.

Het verhaal van Gustaaf schetst onder andere de manier waarop de huizen van de ene generatie op de andere overgingen. De huizen waren meestal gebouwd met de voorgevel naar het zuiden gericht, dus met de zijgevel langs de straat². Bij de vernieuwing van de huizen werd van die tendens afgeweken³. Een niet onbelangrijke rol bleken de brouwersfamilies Cremers en Dauwe te spelen. Beide families waren gevestigd in dezelfde straat, ze waren nagenoeg bureu. In hun streven naar een zo groot mogelijke afzetmarkt, werden heel wat huizen verbouwd tot herberg. Een aantal van hun werknemers woonde in de onmiddellijke omgeving, in kleine huisjes. Om de verhalende sfeer zoveel mogelijk te behouden, werd afgezien van een verdere uitdieping van de gegevens met betrekking tot de huizenbouw via kadastrale gegevens.

Gustaaf begon het overzicht van de bewoners van de huizen langs de kant van de onpare huisnummers, beginnende op de scheiding Kalkendorp - Koffiestraat. Hij gebruikte regelmatig de roepnamen van de bewoners. Een controle van de gegevens met de bevolkingsstaten van 1880-1820 wees uit dat de lijst van bewoners niet volledig was. Enkel de in het

---

¹ VAN DE SOMPEL A., *De bouw van de nieuwe muziekzaal voor de harmonie, een schakel in de aansluiting van de wijk Kruisen met Kalkendorp (4de kwart 19de eeuw)*, in: *Het Sinte Pieterke Kalken*, 4de jg., nr. 10, p. 516-547.

² Voorbeelden daarvan kan men nog zien bij enkele huizen in de Kruisenstraat, namelijk de huizen nrs. 42 en 23.

³ Bovendien werd pas in 1922 de rooilijn voor de Koffiestraat en de Kruisenstraat vastgelegd.

oorspronkelijke verhaal voorkomende personen werden verder geïdentificeerd.

- Op de hoek van de Dorpsstraat en de Koffiestraat woonde in café *Het Gulden Hoofd* landbouwer-herbergier Pieter *Pier* Ingels (°1832). Eens reed de zoon, samen met mijn vader, met de hondenkar om loof. Aan het schoolhuis op de wijk *De Kruisen* sprong een kat over de gracht. De hond sprong erachter en vader en hondendrijver belandden in de gracht. De herberg werd daarna bewoond door Casimir Baert (1835-1893) en Seraphina Geirnaert (°1836) en hun zoon Eugeen Jozef Baert (°1869).
- In de twee kleine huisjes, die ondertussen plaats gemaakt hebben voor een appartementsgebouw, woonden veel verschillende gezinnen. Marie-Elodie Kieckens (1876-1950), weduwe van de tijdens W.O. I gesneuvelde Alfons Placide Bracke (°1879-1918 ?), hield in het eerste huisje na W.O. I met succes café (in het vroegere huis nr. 1). De aanwezigheid van haar twee *pronte* dochters en de *gezellige* zonen droegen daar in een niet geringe mate toe bij.
Edmond *Mondsen* Verschraegen en zijn zuster Fanietje woonden in het andere gevelhuisje (vroeger huis nr. 3). Edmond was tenor-kerkzanger en kleermaker. Fanietje werd dement en ze zwerfde door de straat, waarbij ze in haar *voorschoot* takjes, bladeren en keitjes verzamelde.
- Pieter *Pier* De Vos (1809 - 1880) had een boerderij. Toen zijn zonen volwassen werden, kochten ze een paard dat bij de brouwerij Dauwe op stal werd gezet. ‘s Anderendaags hadden sloebers een gedicht op die stal gehangen: *Al ben ik oud en stijf, ‘k heb vier poten aan mijn lijf. Al ben ik maar een oud ros, ‘k ben toch te goed voor Pier De Vos.* Bij Pier was het elke avond *raad*: bijna de ganse buurt kwam er ‘s avonds samen. Wekelijks kreeg Pier de *gazet* van Amelie De Weirt (1817-1878)⁴ na lezing *over de muur*. In die muur, de scheiding tussen de eigendommen, was een trap gemetseld om de melk, boter, eieren en aardappelen gemakkelijker en ongezien te halen bij buur De Vos, die waarschijnlijk ook pachter was van Amelie De Weirt. Ten tijde van de oorlog van 1870 kon behalve mijn vader, toen tien jaar oud, niemand van de burens lezen. Hij moest aan een tafel de krant luidop voorlezen.

---

⁴ Het herenhuis links in het begin van de Vromondstraat (nu bewoond door Dr. De Buck) werd opgetrokken in 1855 en hoorde toen toe aan de burgemeesterfamilie De Weirt.

Telkens werd er gevraagd: ‘Deesken, ziet ge ‘t goed, manneken? Staat *den keenkee* (olielamp) goed?’ Bovendien moest het stil zijn terwijl de verslagen over de oorlog tussen de Pruisen en de Fransen voorgelezen werden.

De hoeve werd afgebroken en op die plaats werden twee nieuwe huizen evenwijdig met de straat gebouwd (de huidige nrs. 5 en 7). In huidig huis nr 7 was de beenhouwerij van Omer *Mèrke Luyckx* Huylebroeck (°1886) ondergebracht.

- Naast de boerderij van De Vos woonde schilder Leo De Cock (1840-1897), gehuwd met Sophie Wierinck (1850-1897). Ze hadden veertien kinderen, waaronder verschillende zonen, sloebbers eerste klas. Tijdens de winter, wanneer er niet te verven viel, maakten ze voor de tonnen van de brouwerij Cremers stoppen uit wilgenhout. Daartoe kochten ze bij de boeren de bomen. De bomen werden in schijfjes gezaagd en tot trapziumvormige stoppen gekliefd.
- Na het overlijden van buurman bakker Frederik *Freerken* De Ridder (+1868, 53 jaar oud) en zijn vrouw, werden hun twee zonen en één dochter opgevangen bij familie in Laarne. Pieter Alfons De Ridder (1860-1934) keerde in 1879 uit Wetteren als bakker terug in het ouderlijke huis wonen. Hij bouwde ten laatste in 1890 een huis in de hof van de vroegere burgemeester Adolphe De Weirt (°1824, burgemeester 1860-1872), in de Dorpsstraat. Hij was gehuwd met Julie Matthijs (1854-1934).

Na *Freerken* kwam er een goeode weduwnaar - boerenzoon uit de Zauwerstraat *bakker spelen*. Drinken en plezier maken met de zonen van buurman schilder De Cock bleek voor Jean Baptiste Everaert (1845-1879) belangrijker dan zijn zaak en hij werd op een morgen dood aangetroffen in de wal rond de eigendom van brouwerij Cremers. Zijn ongetrouwde broer zette korte tijd de zaak voort.

Na de verhuis van Peter Alfons De Ridder werd de zaak verkocht aan Emiel Verlot (1856-1941) en zijn vrouw Hortence Drieghe (1868-1921), nog steeds als bakkerij, daar de oven van *Freerken* nog bruikbaar was (nu huis nr. 11).

- Op de hoek van het *fabriekswegeltje*⁵ was ‘t een *kazerne*, een gangbare benaming voor een gegroepeerd aantal kleine huisjes, met meestal

---

⁵ Het *Fabriekswegeltje* :

slechts één leefplaats en een slaapkamertje onder het dak. Daar woonde vaders beste jeugdvriend, Wardje, de familienaam ben ik vergeten. Na de loting, waarbij ze beiden uitgeloot waren, werd Wardje ziek. Hij stierf op 20-21-jarige leeftijd aan tering.

De huisjes werden afgebroken en een nieuw huis werd gebouwd. Het werd later opgedeeld in twee woningen (nu huizen nrs. 13 en 15).

- Petrus *Pee* Van De Weghe (1830-1907) woonde daarnaast. Hij was de zoon van een welstellende boer uit de Colmanstraat en hij was getrouwd met Rosalie De Veirman (1831-1901). Diens vader heette Sander De Veirman. Het echtpaar had zeven dochters en twee zoons. Oude geburen, die bij ons om melk kwamen, spraken altijd van Edmond *Mon Sanders* (°1859), Leontiene *Sanders* (°1861), Marie Renilde *Sanders* (°1863) genoemd, zoals ze ons altijd De Ras bleven noemen, naar mijn grootmoeder Caroline De Ras. De andere kinderen waren Amelie Odilla (°1856), Cordula (°1858), Albina (°1865), Marie Pelagie (°1868), Remi (°1872) en Marie Idalie (°1876).

Pee bouwde een schuurtje toen hij daar kwam wonen en hij *boerde*. Zoals mijn grootvader gebruikte ook *Pee* koeien als trekdieren. Hij zaaide Kalken rond een aantal akkers: op 't *Ziekeliën*⁶ en in het *Galeistraatsen*⁷ en aan de Berlindekapel. Die situatie had heel wat nadelen: verlies van tijd door de verre afstanden en andere problemen zoals uit volgend voorbeeld blijkt. De dochters wisten niet alle akkers van vader *Pee* liggen en ze sleten op een dag, geholpen door een aantal buren, een vlasschaard op 't *Ziekeliën*. 's Middags was dat werk gedaan en *Pee* kwam zien. Ze hadden echter een verkeerde vlasschaard gesleten, een die nog minstens acht dagen moest groeien...

De woning stond een eind van de straat en toen zijn dochters groot werden, bouwde *Pee* langs de straat een grote plaats vóór het huis. Hij begon er café met zijn dochters als lokvogels. De Kalkenaren vonden rap een naam voor het staminée: *De Veertien Billekens*. De knechten van brouwerij Dauwe waren goede klanten en een ervan trouwde met de oudste dochter. Het café was geen lang leven beschoren. De dochters trouwden en Renilde en Edmond bleven ongetrouwd verder werken op het boerderijtje. Edmond kwam dagelijks bij mijn vader en toen hij

---

⁶ 't *Ziekeliën*: gelegen ...

⁷ Geleyerde straetjes:

gestorven was, moest ik als zes- of zevenjarige jongen, naar Mon gaan kijken en op mijn knieën *De Vier Akten* bidden. De toehoorders weenden en ik het meest. 't Is mij altijd bijgebleven.

Leontine en haar man *Gust* Roeland kwamen er ook wonen en ze overleden daar.

Renilde verkocht de ganse eigendom aan Gustaaf Piens (1906-1968), wiens vrouw ook kleindochter was van *Pee*. Hij bouwde een nieuwe woning op het nog onbebouwde deel van het hof (nu huis nr. 17) en een tijdje later een garage na afbraak van de vroegere herberg en de daarachtergelegen woning (nu huis nr. 17a).

- In de ernaast gelegen herberg woonde omstreeks de eeuwwisseling tot na W.O. I de familie Ivo Van Acker (1855-1911) - Rosalie Rogiers (1857-1920). Hun zoon Camiel (°1885) liet het café over aan Theofiel Persijn (1873-1934), getrouwd met Marie De Fré (1877-1955). Hun sportieve zoon Albert (1914-1973) begon te boksen. De trainingen vonden plaats in het café (nu huis nr. 19).
- Daarnaast stond een oud huisje. Achiel van Rijsselberghe (1874-1954) en zijn vrouw Marie Emilie Baeten (1863-1955) kochten het en brak het af. Hij bouwde een nieuwe woning, die er nog steeds staat in oorspronkelijke staat (huizen nrs. 21 en 23). Achiel was boer, afkomstig van Zeveneken-Lokeren. Zijn vader was als welstellende landbouwer schepen van Lokeren. Achiel trouwde met Emilie Baeten, weduwe van ene Verstraeten uit de Bosstraat, ook al rijk voor die tijd. Ze hadden geen kinderen. Alhoewel ze kwamen rentenieren⁸, vetten ze een varken voor eigen gebruik en zaaiden ze een akkertje in de Drapstraat. Achiel was joviaal. Hij was hoogzaalzanger: met zijn zware basstem trad hij tijdens de begrafenisplechtigheden op de voorgrond als voorzanger. Op de Ceciliafeesten van het Hoogzaal gaf hij er als laatste man de zak op. Hij zong kluchtliederen en was de laatste jaren van zijn leven alle dagen bij mij. Hij en zijn vrouw hebben mijn vader tot zijn laatste dagen

---

⁸ Door de aanleg van de Dendermondsesteenweg, op het einde van de Nederlandse Periode, dreigde de Kalkense dorpskom aan belang te verliezen. De gemeentebestuurders hebben er de voorbije twee eeuwen alles aan gedaan om zoveel mogelijk verkeer te laten passeren langs de dorpskom: eerste en beste kasseidingen, tram en bus. De dorpskom was vooral bewoond door de notabelen en diegenen die, na een leven hard werken, konden rentenieren.

verzorgd. Oud geworden, werden ze opgenomen in het klooster, waar ze overleden.

- Naast het huis van Achiel Van Rijsselberghe stond een proper huisje aan de straat en ook nog een bijwoning op 't hof. Werkman Jan Baptist Fiers (1856-1928) en zijn vrouw Maria Coleta Bauwens (1859-1919) hadden vijf dochters en daarmee was men natuurlijk verplicht café te houden ! 't Huis is aan de oudste dochter Maria (1892-1973) gebleven, getrouwd met Oscar Maria Ronse (1889-1972) (nu ter hoogte van de garages naast huis nr. 31). In de bijwoning woonden verschillende mensen.
- Tussen het huis van Van Rijsselberghe en het huis bewoond door Jan Fiers, op grond van Jan Fiers, bouwde politiecommissaris Alfons Vergaelen (1874-1930), gehuwd met Maria Adelaide De Landtsheer (1878-1940) een huis dat later door onderwijzer Patrick Braeckman werd afgebroken om plaats te maken voor een nieuwe woning (huis nr. 25).
- Op de plaats waar de huizen nrs. 31, 33 en 35 staan, stond een huis met gevel naar de straat. Daar woonde Charles Louis Vlaeminck (1819-1901) met verschillende zoons en dochters. De oudste zoon verkocht zich aan het leger voor acht jaar. Kwam na zes maanden eens naar huis en zei: *Binnen zeven jaar en zes maanden ben ik er vanaf*. Hij deserteerde kort daarop naar Frankrijk en niemand heeft hem ooit nog gezien of gehoord. Charles Louis Vlaeminck was suisse in de kerk. Zijn zoon Leopold (1855-1937, gehuwd met Anna Francisca Van Puyenbroeck, ° 1863) volgde zijn vader in die taak op tot enkele sloebers eens met een veiligheidsspeld een krant aan zijn pitteleer speldden. Hij paradeerde heen en weer door de mannengang zonder te weten waarom er zo gelachen werd. Hij maakte zich kwaad, wat 't lachten nog verergerde. Het was zijn laatste optreden als suisse omdat hij niet belachelijk gemaakt wilde worden.
Metser, verver en behanger Livien *Vientjen* Matthijs (1847-1925), gehuwd met Rosalie Claus (1845-1906) kocht het huis. Onderwijzer Achiel De Veirman (1880-1966) trouwde met een dochter van *Vientje*, Marie Matthijs (1884-1956), en bouwde de tweewoonst nog door de familie bewoond .

- De vroegere herberg en feestzaal De Pluim was eigendom van brouwerij Cremers. De ruimte, die later omgevormd werd tot zaal, werd

door datzelfde bedrijf gebouwd. Daar werd het oud en nieuw bier gemengd tot *Den bruinen van Cremers* en gerijpt. Toen mijn vader tien à twaalf jaar oud was, woonde daar een zekere Vanden Hende, knecht in de brouwerij. Hij bezatte zich alle dagen en raakte daardoor niet tijdig uit bed om de werknemers binnen te laten. Op zekere middag was het weer hetzelfde liedje. Een knecht van Cremers kwam eens zien waar hij bleef. Alles was op slot. Kazze Bogaert, die daar recht op een schrijnwerkerij had, legde een strooien kruisje aan zijn deur. De burens gingen allen zien en voorbijgangers vroegen of Van Hende dood was. Iedereen had plezier. Kazze Bogaert, ook een *lolheere*, vroeg wie er kon schrijven. Kazze pakte een plankje en haalde wat krijt uit zijn schortzak. Mijn vader schreef er op: *Nu is dronkaard Van Hende dood*. Toen mijn vader het plankje voor de deur zette, hoorde hij Van Hende naar de voordeur komen en vluchtte weg. Buitengekomen gooide Van Hende met zijn kloefen naar de kijkers. Hij vloekte en tierde, maar 't *Koffiestraatje* had *leute*.

Na Van Hende kwam Jan De Fré in *De Pluim* wonen. Zijn zoon Theophiel De Fré (°1850-1923) was wever. Hij en zijn vrouw Sophie Rosy (1853-1924) hadden vier zoons en vier dochters. Ze kwamen alle dagen bij ons om melk, boter en eieren. Ze gebruikten nooit de doopnaam van hun kinderen of ze gebruikten afkortingen. De zoons waren *Onzen Grooten*, *Onzen Dikken*, *Onzen Kleinen* en *Onzen Mageren*. De dochters waren *Ons Mare (Marie)*, *Ons Leente (Leontine)*, *Ons Okte (Oktavie)* en *Ons Sede (Sidonia)*. Niemand vond dat destijds raar en elk wist over wie men het had. *Ons Leente* (1879-1949) trouwde met Theofiel *Fiel* De Kesel (1875-1947), zoon van Maria Coleta *Letjen* Van de Walle (1849-1911).

- Waar nu het huis nr. 39 is, was het ook al café, bewoond door Ferdinand *mulderken* Dhooghe (°1833). Eén van de zonen van De Cock was eens van plan om het varken, dat *mulderken* vette, in't zwart te verven. Het werd hem afgepraat omdat gevreesd werd dat de zwangere vrouw van Dhooghe, Julie Ingels (°1836), bij het zien van dat spektakel zo zou verschieten dat ze een miskraam zou krijgen.

Francies Domien *Sooi* Oosterlinck (1856-1927) en zijn vrouw Maria Eulalie De Fré (1856-1938) kwamen daar wonen. Hij was coiffeur en horlogemaker. Zijn vrouw kwam dagelijks bij ons om melk. *Sooi* was

mijn eerste haarsnijder. Ze hadden meerdere zoons en een dochter, Gabriëlle (1890-1946), gehuwd met Gustaaf De Fauw.

- Ter hoogte van het huis nr. 41 stond een huisje met uitweg over de eigendom van de huidige woning nr. 43.

Benoit De Lausnay, die een tijdlang uitbater was van *Het Gulden Hoofd* en rijk van afkomst was, woonde daar na de W.O. I. Benoit en zijn vrouw zijn daar gestorven. Mijn vader heeft hen naar de kerk en de begraafplaats gedragen met drie andere buurmannen, zeer tegen mijn gedacht. Ik was daar als kind erg door geschokt. Mijn vader was er altijd bij om overleden burens te helpen dragen.

Na Benoit De Lausnay kocht rustend landbouwer Bernard *Naardjen* Van Gent (1854-1936) het huis. Hij is daar ook gestorven en door mijn vader naar de kerk gedragen.

- In het huis ernaast (nu huis nr. 43) woonde Maria Theresia *Treeze* Vlaeminck (1848-1930), eerst getrouwd met Petrus Troch (1827-1888) en later met wever *Pee* De Wachter (1845-1919). Ze bleef kinderloos. Ze hield winkel en ging kuisen bij Cremers. Ze verkocht het huis aan Gustaaf Van De Velde (1875-1948) en Emelie De Baere (1879-1943). Fabriekswerker Gustaaf werd zelfstandig en kocht een kar en een paard en leurde met kruidenierswaren en haring. Winkelierster Emelie kuiste de haring en legde de vissen op in grote verlakte emmers.

- Ons oud huis kocht mijn overgrootvader Carolus De Ras (+1831, 64 jaar oud) tijdens de Franse Bezetting. Hij was getrouwd met Francisca Dhooghe uit Overmere en ze hadden vijf dochters. Mijn grootmoeder, Caroline De Ras (1818-1906) huwde landbouwer Bellarmin Verschraegen (1829-1898) uit Zeveneken. Er waren drie kinderen, namelijk Emma Bibiana (°1858), Desiré (°1860) en Jozef (1864-1906). Ze hadden het huis gekocht van de familie De Broe. Bellarmin bouwde een schuur gebouwd en hij was boer en vlaskoopman.

In 1948 heb ik het huis verkocht aan Aviel De Schutter-De Coene met voorwaarde om te mogen blijven in nieuw huis zo lang ik leef. De eigendom was ongeveer 6 are groot. Een akker achter ons hof werd gehuurd van Pier Bracke, landbouwer uit de Kruisenstraat, ongeveer 1 ha groot. De uitweg van die akker lag door een dreefje naast het huis, nu bewoond door Clara Willems. Een zijarm van de Steenbeek liep rond de akker naar de Vromondstraat en langs hoeve Vervaeft naar de beek in de Berringstraat. Mijn vader en zijn broer zetten een fuik in de beekarm en

vingen er regelmatig paling. We hadden een toegang langs achter het hof. De gracht tussen de twee akkers van het Bureel van Weldadigheid (het huidige OCMW) is nog open, dat was vroeger een arm van de beek.

- Het huis van Frans Willems-Plovie werd gebouwd in 1870 door de Schellebelse aannemer van bouwwerken, François Van Boxelaere (°1829 en ingeschreven in het Kalkense bevolkingsregister op 21 november 1860, kwam vanuit Brussel). Hij bouwde daartegenover ook het huis (in 1881-1890 nr. 34) Koffiestraat 44 en 46 en ook het oud klooster⁹ heeft hij gebouwd. Hij hield in de periode 1881-1886 een beenhouwerszaak in zijn woning open en hij slachtte elke week een varken. Hij werd geruïneerd door het bouwen van een sluis op de Kalkense Vaart die twee tot driemaal wegspoelde op een hoog getijde van de Schelde. Na Van Boxelaere is er op 't hof (van Willems) een gebouw opgericht voor een breischool. Dat gebouw bestaat nog. Van Boxelaer trok met zijn vrouw Coleta Van Peteghem en twee kinderen in juli 1886 naar Antwerpen.

Na de Breischool is het huis verkocht aan ene Schaepman, een Nederlander. Na Schaepman aan een Crabeel die trouwde met een dochter van Van Waelvelde. Ze hadden een Achiël die erfde van dokter Terneu het herenhuis in het dorp. Hij is later naar Wetteren verhuisd. De grondvesten van oud huis van schoenmaker Petrus De Broe (°1804) waren te zien na het leggen van een telefoonkabel. Dat huis stond zo ver op straat als ons oud huis. De drie laatste huizen van de Koffiestraat waren van de familie De Broe. De koopakte, nu in bezit van Aviel De Schutter, van het dertiende jaar van de Franse Republiek, bewijst dat.

- Het Koffiestraatje vertakte daar in een karreslag (de huidige Kouterstraat) recht naar de Drapstraat, helemaal door een gebied met bos en struikgewas, en naar het Bosstraatje achter de *Vierhuizekens* en langs het huidige kerkhof. De boerderij van het klooster bewerkte land in de Scheestraat en de Zauwerstraat. De wegel tussen die straten en de Koffiestraat werd verbreed en links en rechts werden struiken geroid

---

⁹ De katholieke en de gemeentelijke scholen werden vanaf het vierde kwart van de negentiende eeuw in de Kouterstraat opgetrokken rond het inmiddels afgebroken godshuis of kloostergebouw. Van dat complex met boerderij rest nu nog slechts het onderste deel van de afsluitende muur langs de straatkant en de kapel in de Koffiestraat. Het nieuwe rustoord werd in april 1976 in gebruik genomen.

zodat die landerijen gemakkelijker met paard en kar konden bereikt worden.

- De vier huisjes in de Kouterstraat, palend aan de huidige Parochiale School Sint-Denijs, werden gebouwd door Papeians de Morchoven (1829-1899) met stenen die burgemeester Adolf Tibbaut¹⁰ over had van de bouw van zijn herenwoning in de Vaartstraat. Die stenen werden daar met de kruiwagen van de steenoven voorbij de Assels door de eerste bewoner, Amandus *Ganze* Ganzeman (°1830), en een andere man gebracht. Die huisjes werden bij de Koffiestraat gerekend.
- Aan de andere kant van de Koffiestraat bevond zich de omwalde eigendom van brouwer/stoker De Smet met daarop een herenhuis en een mouterij. Na de aankoop door de familie Dauwe en later door de familie Cremers ondergingen die gebouwen veranderingen. De familie Cremers bezat in de Kouterstraat, op de plaats waar pastoor Schinck zijn huisje liet bouwen (nu huis nr. ...), een molentje waar het mout vermaald werd.
- Op de hoek van de huidige Mouterijstraat met de Koffiestraat stond herberg *De Vier Gekroonden*¹¹. *Spekkenbakker* Louis Rottiers is daar herberg komen houden. Diens zoon Albert zette later de spekkenbakkerszaak verder.
- Op de hof van *De Vier Gekroonden* werd een huis gebouwd dat tot in het midden van de straat reikte (nu huis nr. 12). Tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 1878 werd in het portaal van dat huis een politieke moord gepleegd.
- Daarnaast woonde na W.O. I het gezin Oscar De Fré x ... Van De Velde met vier zonen en drie dochters. Oscar was stoker op de tram.
- Daarnaast stond een lang laag huisje waar drie huisgezinnen samenwoonden. Na W.O. I afgebroken door (huidige Weduwe Roeland (wie ? ? ?)).

---

¹⁰ De notarisfamilie Tibbaut bepaalde een eeuw lang de gang van zaken in Kalken. Het beleid van Adolphe (burgemeester 1872-1895), Jules (burgemeester 1904-1913) en Werner (burgemeester 1927-1971) kan als strak, conservatief katholiek omschreven worden, waarbij weinig of geen ruimte werd gelaten voor andersdenkenden.

¹¹ Veel later bekend als herberg en praatcafé *Den Unkerzak*.

- Daarnaast stonden het herenhuis en de brouwerijgebouwen van de brouwersfamilie Dauwe. Die grootgrondbezitters hadden zeer veel invloed. Er waren vier zonen: Irenée (°1851, brouwer en later molenaar op de Vaart), Cyriel (°1844, stoker, schrijver van het boek *Calcken door de eeuwen heen*), Oscar Jan Baptiste Marie (°1854, brouwer) en de ongetrouwd gebleven Jozef (°1860) die met zijn moeder Eulalie Felicitia De Weirt (°1821) in het herenhuis blijven wonen is (nr. 14). De brouwerij werd na W.O. I verkocht aan Hurtekant, die echter vlug overschakelde op de bierhandel. Jozef Dauwe verkocht de ene eigendom na de andere, zoals *Den Gouden Leeuw* aan de kerk en de *Vier Emmers* op de hoek Boombos-Kalkendorp. Gustaaf Piens kocht het herenhuis van de familie Cremers die het het jaar daarvoor al op lijfrente van Jozef Dauwe gekocht had. Tijdens W.O. II werd het herenhuis afgebroken en Gustaaf Piens bouwde er zijn villa. De huidige eigenaar kocht de woningen links en rechts van de villa op om ze af te breken
- Naast het herenhuis van Dauwe was een herberg, 't *Brouwershuis* genaamd (huis nr. 18). Belastingontvanger Dankaert brak de herberg af en bouwde een grotere woning (nu huis nr. het huis waar nu de familie De Lausnay).
- Daarnaast was een woning uit de jaren 1860-1870 waar ene De Kerpel woonde. Na diens emigratie met het ganse gezin naar Frankrijk kocht schrijnwerker-timmerman Casimir Van Bogaert (°1822), getrouwd met winkelierster Barbara Blancquaert, de *doening*. Hij verbouwde de schuur tot woning en werkplaats.
Het oude huis van de familie stond met de gevel naar de straat. Het was groot en heel zwaar gebouwd. De huisbalken waren gelijk bomen.
De familie W... Van Kerckhove heeft er een nieuwe stal gebouwd, nu erf in twee getrokken. De uitweg naast het huis van de familie Baes, die na verschillende eigenaars of huurders het oude huis ... gekocht hebben na W.O.I. Het was een beenhouwerswinkel. Na een aantal jaar werd een nieuw huis met beenhouwerswinkel gebouwd.
Naast het huis van de familie Van Kerckhove stonden twee à drie kleine huisjes. Ze werden door Cyriel Dauwe afgebroken en hij bouwde er een nieuw huis, waarin later een herberg-duivenmaatschappij werd gevestigd. De hof kwam tot achter aan de hovingen van de brouwerij Dauwe (nakijken op plan...) en schikte daar ook wat van te gebruiken.

Hij heeft daar waarschijnlijk nooit gewoond. In het ene huisje woonde tijdens W.O. I een vrouw met zoon Joris, daarna verhuisd naar Gent. In het klein huisje woonde langs de zuidkant tijdens W.O. I een oud vrouwtje met zoon Eugeen Bogaert. Oud geworden is hij overleden in het klooster.

- Daarnaast, bijna rechtover Gustaaf, woonde destijds Joanna Marie Onselaere (°1825), in de volksmond *Nette Stientjes* genoemd, met vier dochters en een zoon. De vader van Emelie (°1862), Philomena (°1867), Marie Leontine (°1867) en Livinus (°1860) was Petrus *Pee* De Wilde, maar ze werden in de volksmond allen *Nette Stientjes* geheten. Volgende anecdote illustreert de ingeburgerdheid van de roep- of bijnamen. Een handelsreiziger moest een pakje afgeven bij de gezusters De Wilde. De burens, die naar hun woonplaats gevraagd werden, konden niet zeggen waar ze woonden. Emelie De Baere, vrouw van Van De Velde, kwam bij mijn vader en vroeg waar de zusters De Wilde zouden kunnen wonen... Livinus De Wilde, kocht, alvorens uit te wijken naar Gavere in 1885, de schuur van zijn zusters en bouwde het huidige huis waar Crispijn Van de Sijpe zo lang heeft gewoond. Hij was smid en hij was voor de tweede keer getrouwd met Liza Clincspoor uit Laarne. Hij had kinderen uit zijn eerste huwelijk, maar had er geen contact meer mee. Hij had een oude moto en wilde hem laten afschieten, maar hij kreeg maar vier schutters aan zijn kraam. Ik moest met mijn karretje en paard de wip halen op Eesvelde bij *Duim Boot*, en ook terugvoeren. *Vieren* riep *Vien*.
- Naast het huis van *Vien* stond een zeer oud huis, het voorste deel werd afgebroken, natuurlijk voor een herberg van de familie Dauwe. Wie er allemaal heeft gewoond was ook tweewoonst. Jan Claus was de man toen ik 4-5 jaar oud was die daar woonde. Nadien *Naert* Baetens-Scheire, *Dolf* Van Den Abeele-Scheire, *Mieleken Tuite* Verschraegen, Schoentjen Audenaerde, eerst van achter, dan in 't café. Later verkocht aan *Mon* Verdonck-Bauwens die er een tweestatie van gemaakt hebben.
- Het hoge huis, waar laatst meester Matthijs gewoond heeft, werd door Cyriel Dauwe gebouwd met torens en kantelen. Cyriel is daar gestorven en mijn vader was drager op de begrafenis. De meid was Lange Emelie (familienaam onbekend) en ze kwam alle dagen bij ons om melk. Henri Matthijs kocht na W.O. I het huis. Hij had in Frankrijk en in Nederland gezeten en Marcel Matthijs is ginder geboren. Hij heeft al de

kantelen afgebroken en in de huidige staat verbouwd. De balken in de werkstal van Henri waren ook uit de oude huizen gekomen: boomdikke eiken balken, schone schommel aangemaakt voor de kinderen.

Achiel Raman-De Ridder is daarnaast komen wonen bij hun trouw en nadien mijn moeders zuster Tante Adèle met nonkel Ward.

+ eerste gebouw van de muziekmaatschappij

Bronnen :

- Gemeentelijk Archief Laarne, Tienjaarlijkse bevolkingstellingen van Kalken, periode 1881-1920.

-